

doopsgezinde
gemeente
leeuwarden

Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden

16 augustus 2020

Organist: Gerben Bergstra; voorganger: Afke Bruin

Zangers: Jan Pijnacker en Baukje van Dijk

thema: *Heilig ...?*

* Mededelingen en aansteken van de kaars

* Bemoediging en groet

* Luisteren *Be still, for the presence of the Lord* Aled Jones

<https://www.youtube.com/watch?v=ZJMaOxdu6B4&feature=youtu.be>

* Gebed

* Zingen *Uw hemel, Heer, is niet te hoog*
Mel Lied 969: In Christus is noch west noch oost

* Bijbellezing Exodus 2:23 – 3:7

* Zingen *Heilig, heilig, heilig, Heer, God almachtig* NL 405: 1,3

* Bijbellezing Handelingen 9: 36-43
I Petrus 2: 1-10

* Zingen *Een mens te zijn op aarde* NL 538

* Overdenking

Broeders en zusters,

Eerste even een vraagje. U kunt gewoon uw hand opsteken. Wie van u voelt zich heilig?

Toen ik me zat af te vragen waar ik vandaag over zou hebben, was ik ook aan het opruimen. Je zou het uit de staat van mijn huis niet altijd zeggen, maar dat doe ik toch af en toe ook wel. En ik kwam een zakje tegen, dat ik vorig jaar van Trix Bergsma, de voorzitter van de FFDZ, gekregen had. Een zakje met heilige boontjes. Met een mooi verhaal erbij over een pastoor die in tijden van onrust de kerkschatten in de aarde begroef, een boer die veel later een monstrans terugvond en terug bezorgde aan de kerk en hoe daarop de bonen die hij op dit stuk land zaaide een zwarte vlekje vertoonden, waarin je met enige goede wil de vorm van een monstrans kunt zien.

Een heilig boontje, en dan niet in de 'heilige boontjes' die wij kennen als een wat hypocriet figuur die het achter de ellebogen heeft.

Of heiliger dan de paus, als je laat merken dat je toch wel graag wilt dat iedereen de coronamaatregelen volgt.

Een heilig huisje of een heilige koe hebben, is ook zo één. En soms willen we gewoon iemand het heilig kruis achterna geven

Wat hebben we met heiligen? Wat voor beeld hebben we van heiligen? Hebben we überhaupt wat met heiligen?

We kennen er natuurlijk een paar die verweven zijn in onze volkscultuur, nl. Sint Martinus bisschop en Sinterklaas *Goedheiligman*.

Heiligen, typisch Katholiek, met die beelden in de kerk die we 's zomers op vakantie bekijken. Typisch katholiek met de grote happenings op het Sint Pieterplein als er weer iemand tot zalige of heilige verklaard wordt. Want heilig wordt je niet zo maar; het is een heel proces voordat de Paus officieel verklaart: deze man of vrouw is heilig. Daar gaan wonderen aan vooraf, uitgebreide onderzoeken naar de authenticiteit daarvan, dan een zaligverklaring en uiteindelijk, na nog meer bewezen wonderen, kan iemand heilig verklaard worden.

We kunnen een heilige hebben waar we een connectie bij voelen, zoals Sint Franciscus.

Als Mozes die morgen vroeg op pad gaat met zijn kudde schapen en geiten, verwacht hij vast niet dat deze dag zo heel anders zal verlopen dan alle andere die afgelopen jaren. Hij is gewoon de kudde te hoeden, hij is gewend aan de woestijn en geoefend in het vinden van de beste weidegrond. Hij verwacht niet iets anders te zien dan gewoon woestijnachtig grasland, verwacht niet iets anders te doen dat kudde wijden.

Maar dan ... begint dat heel bekende verhaal, afgebeeld op zo veel zondagsschoolplaten. De brandend sina-struik een stekelige doornstruik die in heel het Midden-Oosten voorkomt, een engel, heraut van God, een stem uit de brandende struik die ondanks de vlammen niet verteerd: Kom niet dichterbij, doe uw schoenen van uw voeten want de grond waarop u staat is heilige grond.

Petrus is op weg. Eerst verblijft hij in Lydda in de vlakte van Saron en dan wordt hij naar Joppe geroepen, Joppe aan de kust van de Middellandse zee, het huidige Tel Aviv. Joppe waar Tabitha gestorven is.

We weten eigenlijk best veel van haar. Haar naam, Tabitha in het Aramees, Dorcas in het Grieks en de betekenis: gazelle. Er ligt nadruk op die naam en we kunnen er van allerlei associaties bij hebben: Luchtig, sierlijk, springerig, snel en met mooie ogen. Een andere link met de naam Tabitha is helderziende.

Ze is een gelovige, als enige vrouw in het Nieuwe Testament wordt ze een discipelin, leerlinge genoemd, op één lijn gesteld met de mannelijke volgelingen.

Ze was overvloedig in goede werken, actief dus in de gemeente en wellicht erbuiten. Ze was overvloedig in aalmoezen. Rijk misschien, of alleen maar welgesteld, maar zeker gul, gemakkelijk delend. En ze had in ieder geval één groot talent: ze kon goed naaien.

Ze past bijna naadloos in het beeld van de sterke vrouw, uit Spreuken 31 (31:10-31). Zij is bezig met wol en vlas, werkt met vaardige handen (12) en haar hand breidt zij uit naar de ellendige, haar handen strekt zij uit naar de nooddriftige (20).

Haar dood heeft vast een schok in en buiten haar gemeente te weeg gebracht.

Als Petrus aankomt, laten de weduwen hem zien wat Tabitha gemaakt had aan boven- en onderkleding.

Het is opvallende dat hier in dit stukje twee keer gesproken wordt over weduwen. Zijn het de weduwen van de gemeente zelf, medewerksters, medenaaiesters vormen zij een soort van zusterkring die naait voor wie behoefte hebben aan kleding? Wist u dat er voor de oorlog – en misschien daarna ook nog wel – in onze gemeente Leeuwarden een naaiking Dorcas is geweest. In het destijdse gemeenteblad kom je berichtjes tegen van hoeveel kledingstukken, hemden, ondergoed en sokken, deze groep vervaardigd heeft. Je zou onze comfortermakers kunnen zien als opvolgers hiervan. Of zijn het weduwen die door Tabitha werden ondersteund? Weduwe en wees, het is de vaste uitdrukking voor diegenen die geen kostwinner, geen middelen van bestaan hadden en diverse keren in Eerste Testament wordt gezegd dat zij ondersteuning van de gemeenschap verdienden.

Een heel gewone gemeenschap met hele gewone mensen, Mensen die hun werk doen, mensen die ziek op bed liggen, mensen die naaien, mensen die sterven. Wevers en pottenbakkers, boeren en mensen die het vuile werk deden zoals Simon de leerlooier, waar Petrus verblijft gedurende zijn tijd in Joppe. Heel gewone mensen, zo gewoon als de woestijngrond waar ze op liepen. En toch staat hier in dit gedeelte twee maal dat Petrus naar de heiligen gaat, de heiligen die woonden te Lydda en de heiligen die hij erbij roept om hen Tabitha levend voor te stellen.

Wat is eigenlijk 'heilig'?

Het woord 'Heilig' komt in de Bijbel zo vaak voor dat ik er me maar niet gewaagd heb aan tellen. Het Hebreeuwse bijvoeglijk naamwoord *qadosj* - heilig - en *qadesj* - heiligen, wijden, maar ook het passieve geheiligd of gewijd worden- heeft een associatie met afgescheiden maar dat niet op een negatieve manier.

Qadosj – heilig - is gesteld onder de wet van God, specifiek afgezonderd voor God, God heeft er beslag op gelegd voor Zijn doeleinden.

Dat betekent niet dat voorwerpen of mensen zelf een geheimzinnige macht bezitten, en ook niet dat dingen zelf taboe, oftewel verboden aan te raken zijn. Natuurlijk worden er in het Oude Testament zaken genoemd, de tempel tent, de Ark des verbond die niet, of maar onder zeer uitgesproken voorwaarden, aangeraakt mogen worden. Maar aanraken kan wel desastreuze gevolgen hebben omdat God het, om het zo maar even te zeggen, niet pikt dat Zijn geboden en verboden niet opgevolgd worden. Ze worden als het ware bewaakt door God.

Zo is ook de grond rond de brandende braamstruik heilig, omdat hij door God uitverkoren is als toneel van de opdracht aan Mozes.

En zo vinden we het ook weer terug in het Nieuwe Testament: zoals in de eerste Petrusbrief (2:10) staat – eigenlijk in dezelfde bewoordingen als in Leviticus – Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem die u uit de duisternis geroepen heeft tot een wonderbaarlijk licht. De gelovigen, de mensen die het voorbeeld en de weg Jezus Messias willen volgen zijn afgezonderd, door God aangenomen en bestemd voor Zijn doeleinden en daarmee geheiligd. Daarom komt Petrus in Lydda en Joppe thuis bij de heiligen, omdat hij bij Christusvolgers komt.

En daarom zegt Menno Simons in zijn Opera Omnia: De Kerke Christi is de gemeenschap der heiligen (pag. 127a, 295b)

Wij zijn heiligen. Ja, dank je de koekoek – ik weet niet hoe het voor u is maar voor mij voelt het niet zo. Bij die benaming heb ik toch nog steeds het beeld van het begin – een soort van supermens, iemand die zich opoffert of, iemand die zich beter voelt dan de rest – voor ogen. Ik voel me helemaal niet heilig, ik weet niet of ik dat wel wil zijn. Het hele begrip doet een beroep op me waarvan ik niet weet of ik er aan kan voldoen of ik er aan wil voldoen,. Wie ben ik om me te vergelijken met mensen als Mozes ... en ik weet zelf maar al te goed hoe vaak ik faal, hoe vaak ik te fel reageer, hoe vaak ik iets nalaat wat ik met gemak had kunnen doen. En ik verlang zeker niet aan martelingen en dood. Dan voel ik me beter thuis bij de doperse broeder uit de 16^e eeuw die in een brief vanuit de gevangenis schreef: "Ik en hebben niet de lust om te branden" , oftewel, ik hoef niet zo nodig een martelaar te zijn ...

Ik voel me er zelfs lang niet altijd lekker bij als mensen mij op mijn christen-zijn aanspreken, als ik mij gedrukt voel in een beeld dat zij van 'de goede christen' hebben en mij op grond van dat beeld tot bepaalde actie willen bewegen.

Een klein voorbeeldje: Een dakloze die bedelt net buiten het hek hier en als je niets geeft zul je het horen “Jij komt bij de kerk vandaan en ik krijg niets van je!” Ook in Amsterdam weet het zwerfvolk precies wanneer de Singelkerk uitgaat.

Of destijds die buurvrouw die me erop aansprak dat vrienden op zondag een kast kwamen brengen. Zondag, rustdag, toch?

Wij zijn heilig.

Wat ervaren wij nu van de grootse daden van God? Wij hebben over het algemeen geen ervaringen als een roeping zoals Mozes en een opwekken zoals Tabitha. Mozes’ leven neemt een volkomen andere wending, van Tabitha’s leven kunnen we alleen maar gissen wat het voor haar betekend heeft.

De sleur van alledag lijkt nergens door te door breken; het eigen leven lijkt onbelangrijk; het eigen leven lijkt vaak oninteressant, zeker als je dan in de krant en op televisie, op facebook en Instagram, in allerlei tijdschriften de beelden ziet van de levens van andere mensen. ...

Het kost soms moeite om de plaats waar God je gesteld heeft als heilig te zien, als speciaal, als de plaats waar hét gebeurt.

Misschien moeten we maar proberen alle beelden van wat heilig en heiligen zijn uit ons systeem te wissen. Rigouresus een deleteknop indrukken en het bestand opnieuw opbouwen.

Heiliging is niet een status maar een basis. Een basis waaruit verder te leven is.

Heiliging gaat uit van een vertrouwen, een vertrouwen dat je door God apart gezet bent om een bepaalde weg te gaan.

Roeping hoeft niet groots en meeslepend te zijn, het kan zich ook uiten in de kleine dingen. Jezus vraagt niet of je voor hem de brandstapel op geklommen bent, maar of je, toen Hij honger en dorst had, een boterham hebt gesmeerd en een kop koffie ingeschonken.

Deze coronatijd roept het beste en slechtste in mensen op. Dit weekend las ik het relaas van een boodschappenbezorger: in het begin met alle egards, in acht nemen van de regels en bijna met gejuich binnen gehaald, nu regelmatig een kwade kop en verbaal geweld als hij zich houdt aan diezelfde regels en niet ‘even binnenkomt’ om de boodschappen in de keuken te zetten.

Het is juist in situaties als deze, de gewone dingen die op ons pad komen, dat we on ‘heilig zijn’ bewijzen. Niet aan anderen, niet als een ‘kijk mij eens goed zijn’, maar als een levenshouding die er vanuit uit gaat dat Eén onze meester is en wij allen broeders en zusters.

Ik wil eindigen met een rijmpje uit de 18e eeuw over het dopers ideaal:

God en niemand meer te vrezen,
Wel te doen en vrolijk wezen
Eer aandoen Zijn overigheid
Vroom te leven in stilligheid
Vrij van dienst aan staat en kerk,
Vlijtig in zijn eigen werk
Goed tot nooddrift en niets meer,
Zulk een leven ik begeer.

Amen

- * Orgelspel
- * Open ruimte Als u wilt, kunt u nu uw opmerkingen op de *post-it's* schrijven.
- * Voorbeden / gebed
- * Zingen *Wat zijn de goede vruchten* NL 841
- * Zegenbede
- * Zingen *Vervuld van uw zegen* NL 425
- * Collecte bij de uitgang voor de slachtoffers van de explosie in Beiroet, Libanon (Giro 555)

* * * * *

Mededelingen

De diensten worden op video opgenomen en zijn via de website van de gemeente, onder het kopje 'Preken en luisterdiensten', tot de daaropvolgende zondag te bekijken. Helaas moet dit vanwege de regels van Buma/Stemra, anders kost het de gemeente heel veel geld i.v.m. copyrights.

www.doopsgezindenleeuwarden.nl

Aanmelden voor de diensten kan tot zaterdag 12.00 uur via de kosterij. Telefonisch 058-2124073 – u kunt de voicemail inspreken – of koster@dgleeuwarden.org. Graag uw naam / namen en telefoonnummer vermelden en met hoeveel personen u komt.

De lijst met aanwezigen wordt samengesteld voor het geval achteraf blijkt dat een persoon die in deze dienst aanwezig was, besmet is met COVID-19. In dat geval wordt deze lijst ter beschikking gesteld aan de GGD i.v.m. het voorgeschreven contactonderzoek. De lijst wordt op een afgesloten plek bewaard en aan niemand ter inzage gegeven. Twee maanden na de dienst wordt deze lijst vernietigd.

Bovenstaande mededelingen vindt u ook op www.dgleeuwarden.org

Mededelingen voor de liturgie graag uiterlijk vrijdag 12.00 uur e-mailen naar: hannab@online.nl en ellesfeenstra@outlook.com

Be still for the presence of the Lord, uit: *BBC Songs of Praise – music edition*

Alle andere liederen (NL) zijn overgenomen uit *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk*

